

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Celoštátne kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

7. ročník, školský rok 2014/15

Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)

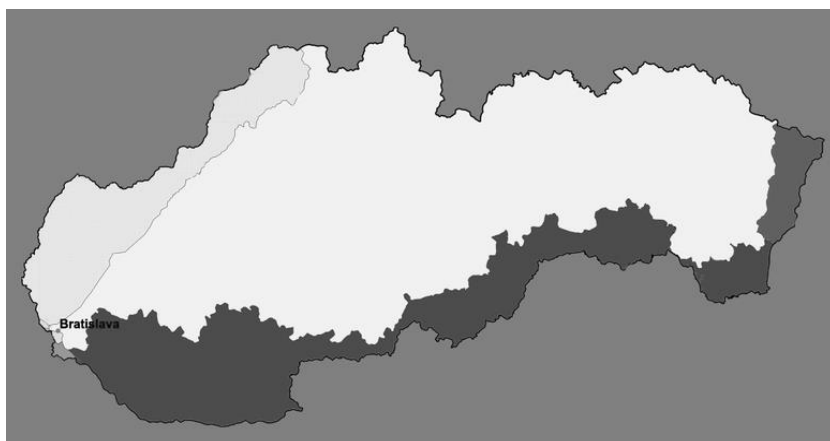
Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Rozpíšte, čo znamenala skratka HSL'S-SSNJ.

2.* V období socializmu bol oficiálny pozdrav „Čeť práci“. Podobne sa oficiálny pozdrav, najmä v úradnom styku, používal na Slovensku aj v rokoch 1939 – 45. Uveďte, ako znel tento pozdrav.

3.* Mapa Slovenska v rokoch 1939 – 45 vyzerala dosť odlišne oproti súčasnosti. Uvedené mestá rozdeľte podľa toho, či by ste ich vtedy na mape Slovenska našli alebo nie. Pomôžte si aj pripojenou mapkou.

*Trnava, Dunajská Streda, Nitra,
Nové Zámky, Šahy, Krupina, Lučenec,
Rožňava, Dobšiná, Michalovce*

4.* Rozdeľte politikov podľa toho, či patrili k radikálnemu alebo umiernenému krídlu HSL'S.

Tiso, Tuka, Mach

5.* Ktorá z nasledovných zástav bola oficiálnym štátnym symbolom Slovenskej republiky v rokoch 1939 – 45?

A

B

C

6.* V uvedenom texte nájdite štyri chyby. Zvýraznený text je správny a nie je možné ho opravovať.

*Na jar roku 1941 došlo **na Slovensku** ku politickej kríze vyvolanej sporom medzi radikálnym a umierneným krídlom v rámci **HSES**. Do sporu sa vložilo aj **Nemecko**, ktoré v auguste zorganizovalo rokovania v rakúskom Hainburgu. Nemeckí zástupcovia na rokovaníach podporili umiernené krídlo.*

7.* V roku 1942 bol prezident Tiso po vzore A. Hitlera povýšený zákonom na vodcu. Z uvedených možností vyberte, ako znel jeho oficiálny titul.

- a) Vodca slovenského národa
- b) Vodca národa a strany
- c) Vodca strany a národa

8.* Najúspešnejším slovenským stíhačom v druhej svetovej vojne bol zástavník Ján Režňák, ktorý v radoch letky 13 dosiahol celkovo 32 potvrdených zostrellov. Po vojne sa mu však uznania nedostalo. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Proti akému nepriateľovi bojoval a získal svoje zostrely?
- b) Na ktorom fronte druhej svetovej vojny získal svoje zostrely?

9.* Pozrite si 20-korunovú štátovku na pripojenej fotke a odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Uveďte meno osobnosti našich dejín, ktorá je vyobrazená na prednej strane.
- b) Uveďte meno osobnosti našich dejín, ku ktorej sa viaže stavba na zadnej strane a miesto, kde táto stavba stojí.

10.* Pozrite si dobovú karikatúru zosmiešňujúcu zahraničný odboj a odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Uved'te, ktorý politik je označený ako „Londýnska trúba Churchilla“.
- b) Akú politickú funkciu zastával tento politik v Londýne?
- c) Akú politickú funkciu zastával tento politik v ČSR v roku 1938?

11.* Počas existencie Slovenskej republiky sa pozornosť venovala aj rozvoju športu. Kvôli politickej izolácii i vojnovému obdobiu, ktoré športovému zápoleniu veľmi neprialo, však slovenskí reprezentanti mali obmedzené možnosti merať si sily v medzinárodnom meradle. Uved'te, s reprezentantmi ktorých dvoch krajín si merali sily najčastejšie.

12.* V lete 1944 sa uskutočnil nálet amerických bombardérov na Bratislavu. Uved'te, čo bolo hlavným terčom bombardovania (na fotografii).

13.* Prečítajte si uvedené slová k významnej udalosti z rokov 1939 - 1945 a odpovedzte na nasledujúce otázky.

Je mi nesmierne ľúto, mne, starému vojakovi, vášmu skúsenému kamarátovi, keď vidím, že ten náš dobrý slovenský vojak rúti sa niekam, kde môže byť len zhuba a skaza. Načo nám revolúcia, mládenci? Kto nám čo robí? Myslíte, že nám môže byť lepšie? Boli sme doposiaľ sami pánmi v našom dome, máme však istotu, že v budúcnosti tiež tak bude?

- a) Tieto slova vyslovil veliteľ Východoslovenskej armády. Uved'te jeho celé meno a hodnosť.
- b) V súvislosti s akou udalosťou tieto slová vyslovil?
- c) Čo myslel slovami „boli sme doposiaľ sami pánmi v našom dome“?
- d) Naplnili sa jeho pochybnosti „že v budúcnosti tiež tak bude“?

14.* Zorad'ite chronologicky uvedené udalosti počas prvých dní SNP.

začiatok vysielania Slovenského slobodného vysielacza, odzbrojenie Východoslovenskej armády Nemcami, obnovenie Československej republiky, vyhlásenie prvej mobilizácie na povstaleckom území

15.* Uved'te názvy dvoch miest/obcí na Slovensku, ktoré vo svojom názve odkazujú na partizánov v Slovenskom národnom povstaní.

16.* Pri potlačovaní SNP sa niektoré nemecké a slovenské jednotky dopúšťali hrozných činov proti civilnému obyvateľstvu na povstaleckom území a zajatým povstalcem. Uvedené dedinky rozdeľte podľa toho, či boli vypálené alebo boli miestom popráv zajatcov.

Nemecká, Kalište, Tokajik, Kremnička

17.* Spomedzi uvedených možností vyberte tri správne, ktoré vystihujú chystaný osud Slovenska a Slovákov v prípade, ak by Nemecko vyhralo 2. svetovú vojnu.

- a) Slováci by sa podieľali na vláde nad Európou.
- b) SR by dosiahla územné zisky pripojením časti Nemcami obsadených oblastí na východe.
- c) SR ako samostatný štát by zanikla.
- d) Časť obyvateľov by bola vysťahovaná na východ.
- e) Do SR by boli vrátení emigranti slovenského pôvodu z celej západnej Európy.
- f) Časť Slovákov by bola ponemčená.

18. Vyberte štyri správne odpovede, ktorými je možné doplniť túto vetu:

Keby ste boli povstalcem vo Vendée v rokoch 1793 – 96, boli by ste s najväčšou pravdepodobnosťou...

a) republikán	b) ateista	c) monarchista	d) Francúz
e) katolík	f) Belgičan	g) porazený/zabitý	

19. Čo mali spoločné jakobíni, dekabristi a karbonári? V odpoved'ovom hárku uved'te ku každej skupine štát, v ktorom pôsobila.

20. S pomocou uvedených slov určte, ktorého predstaviteľa národného hnutia sa týkajú.

Slanica, Bratislava, Nové Zámky, seminár, srdcová slabosť

21. Ktoré hnutie v Uhorsku malo vo svojich plánoch vytvorenie provincie *Slavonica* v rámci federalizovanej monarchie?

22. V júni si pripomenieme okrúhle 200. výročie od porážky významného vojenského veliteľa v dejinách Európy. Uveďte jeho meno a miesto, kde došlo k tejto porážke.

23. Prečítajte si úryvok z dobového literárneho diela a odpovedzte na nasledujúce otázky.

Spisovateľ terajších bratislavských novín vydáva svoje a jeho nasledovníkov nárečie chvastavo za pravú slovenčinu: proti čomu my ostatní rodení Slováci verejne protestujeme, vyhlasujúc to za lož a nepravdu.

a) Ktorá osobnosť sa skrýva pod označením „Spisovateľ terajších bratislavských novín“?

b) Uveďte oficiálny názov spomínaných novín.

24. Jeden z významných štúrovcov sa podieľal na tvorbe Žiadostí slovenského národa v roku 1848 a rovnako tak aj na Memorande slovenského národa v roku 1861. Uveďte jeho celé meno (pomôžte si aj jeho podobizňou).

25. Uvedené podujatia, udalosti či inštitúcie spojte so správnym miestom, kde sa udiali, či vznikli. Správne dvojice písmen a čísel zapíšte do odpovedového hárku.

a) Žiadosti slovenského národa	1) Viedeň
b) Slovanský zjazd	2) Liptovský Sv. Mikuláš
c) vznik SNR	3) Myjava
d) porážka revolucionárov v r. 1849	4) Világoš
e) 2. slovenské gymnázium	5) Praha
f) významné boje sloven. dobrovoľníkov v r. 1848	6) Turčiansky Sv. Martin

26. Politik a novinár (1802 – 1894) patril medzi najvýraznejšie postavy v Uhorsku prvej polovice 19. storočia. Bol poslancom uhorského snemu, požadoval demokratizačné reformy a bol vodcom ozbrojeného povstania v rokoch 1848 - 49. Uveďte meno tejto osobnosti.

27. Usporiadajte umelecké smery v správnom poradí, v akom po sebe nasledovali. Využite pri tom aj vedomosti zo 7. ročníka.

barok, realizmus, klasicizmus, renesancia, empir, romantizmus

28. Vytvorte správne dvojice z uvedených bitiek, resp. vojen a dôsledkov, ktoré priniesli. Správne dvojice písmen a čísel zapíšte do odpovedového hárku.

a) Krymská vojna 1853 - 56	1) vytvorenie dualistickej monarchie
b) Bitka pri Solferine v r. 1859	2) zjednotenie Nemecka
c) Bitka pri Hradci Králové v r. 1866	3) zrušenie nevoľníctva v Rusku
d) Bitka pri Sedane 1870	4) založenie Červeného kríža

29. V rokoch 1861 – 65 sa v USA bojovalo v občianskej vojne, zvanej aj Sever proti Juhu. Uvedené pojmy rozdeľte podľa toho, či patrili k Severu alebo Juhu.

Únia, otroctvo, Konfederácia, Abraham Lincoln, bavlna

30. Asi najprestížnejším vedeckým ocenením na svete je Nobelova cena udeľovaná vo viacerých vedeckých disciplínach.

- a) Uveďte celé meno osobnosti, ktorá založila toto ocenenie.
- b) Z ktorej krajiny táto osobnosť pochádzala?
- c) Táto osobnosť bola sama významným vedcom, ktorá sa zaslúžila okrem iného aj objav výroby istej výbušniny. Uveďte ktorej.

31. Marxizmus ako politické hnutie významným spôsobom ovplyvnil predovšetkým dejiny 20. storočia. Uveďte mená dvoch jeho zakladateľov z 19. storočia.

32. K akej historickej udalosti sa viaže táto pamätná tabuľa v Paríži na Rue Bonaparte?

33. V minulom roku sme pripomenuli 100. výročie vzniku Československých légii, nazývaných v prvej etape budovania Česká družina.

- a) Uveďte, v ktorých troch európskych štátoch vznikli tieto légie.
- b) V roku 1917 sa légie zviditeľnili v bitke pri dedine na Ukrajine. Uveďte meno tejto dediny.
- c) V ktorom roku boli posledné jednotky légii rozpustené?

34. Prečítajte si ukážku z dobového dokumentu z roku 1918, ktorý podpísal aj neskorší prezident ČSR T.G. Masaryk.

- *Slovensko bude mať svoju vlastnú administratívu, svoj snem a svoje súdy.*
- *Česko-slovenský štát bude republikou. Jeho Konštitúcia bude demokratická.*

- a) Ako sa nazýva tento dokument?
- b) Nazvite iným slovom „Konštitúciu“ spomínanú v texte.

Autori: PhDr. Anna Mydlová, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzent: PhDr. Ľudovít Marci, CSc.

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2015

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády